

H4G1 PA. PERF. VAHVA (luonnos)

4 HEPREA, KIELIOPPI, <https://genfibeta.weebly.com/h4.html>
(genfibeta.weebly.com/ muuttuu myöhemmin [gen.fi/](https://www.gen.fi/)-osoitteeksi)

H4G VERBIT, <https://genfibeta.weebly.com/h4g.html>

H4G1 PA'AL, <https://genfibeta.weebly.com/h4g1.html>

H4G1 Pa. perf. vahva, <https://genfibeta.weebly.com/h4g1-pa-perf-vahva.html>

SISÄLLYSLUETTELO

0. Johdanto
1. Pa'alin perfektin kolme vartalovokaalia
2. A-perfekti
3. E-perfekti
- 3.1 E-perfekti nykyhepreassa
4. O-perfekti
- 4.1 O-perfektiverbejä
5. Primae laryngalis
6. Mediae laryngalis
7. Tertiae laryngalis
8. Primae laryngalis & mediae laryngalis
9. Tertiae nun
10. Tertiae tav
11. Natan, antaa

IHT s. 90–99, MA s. 333–337

0. JOHDANTO

Tässä dokumentissa käsitellään pa'alin (kal) perfektin taiputuksen näkökulmasta vahvoina verbeinä myös laryngaalijuuret sekä nun- ja tav-kirjaimiin päättyvät juuret ja erikoistapauksena natan-verbi (antaa). Sen sijaan tertiae alef -verbejä (א"ל) ei tässä käsitellä.

Raamatun hepreassa mediae geminatae -verbit (ע"ע) taipuvat osin vahvasti, osin heikosti. Nykyhepreassa ne taipuvat pa'alin perfektissä vahvasti.

1. PA'ALIN PERFECTIN KOLME VARTALOVOKAALIA

√אָאָאָ a-perfekti, trans. & intr. (yleisin)

√אמר אָמַר sanoa

√כתב כָּתַב kirjoittaa

√ססס e-perfekti, intr. (& trans.)

√זקן הִזְדַּקְן tulla vanhaksi, NH הזדקן הִזְדַּקְן

√ישן יִשָּׁן nukkua, NH ישן יִשָּׁן

√ססס o-perfekti, intr. (& trans.) (hyvin harvinainen)

√יכול יָכַל osata, voida

√קטון קָטַן olla pieni

2. A-PERFEKTI

A-perfektissä on sekä transitiivisia verbejä (voivat saada suoran objektin) sekä intransitiivisia verbejä (eivät voi saada suoraa objektia).

√לקח לָקַח ottaa (trans.)

√עמד עָמַד seisoa, kestää (intr.)

√מלך מָלַךְ hallita kuninkaana, olla kuningattarena

ססס		הוא מָלַךְ
סססה	malcha	היא מָלַכָה
סססת		אתה מָלַכְתָּ
סססת		את מָלַכְתְּ
סססת		אני מָלַכְתִּי
סססו	malchu	הם \ הן מָלְכוּ

סָסָתָם

סָסָתָו

סָסָתָנוּ

אַתָּם מְלַכְתֶּם

אַתָּו מְלַכְתֶּוּ

אַתָּה־נוּ מְלַכְנוּ

Harjoittele taivuttamalla:

√ מִשַׁל מַשַׁל מְשַׁל trans. hallita, erityisesti hallita sanoilla

מִשַׁלִּי מְשַׁלִּי mask. sananlasku, "sanoilla hallitseminen"

√ גִּדַּל גִּדְּלָהּ intr. olla suuri, tulla suureksi

√ כָּתַב כָּתַבְתָּ trans. kirjoittaa

3. E-PERFEKTI

E-perfektin taivutus poikkeaa pa'alin a-perfektistä vahvoissa verbeissä vain perusmuodossa yks. 3. mask.

Nykyhepreassa a-perfektin on syrjäyttänyt vahvoissa verbeissä e-perfektin.

√ סָסָה e-perfektin, intr. (& trans.)

√ יָשַׁן יָשַׁן נֹשֵׂא יָשַׁן nukkua (NH myös יָשַׁן)

סָסָה

סָסָהָ

סָסָתָהּ

סָסָתָהּ

סָסָתָהּ

הוּא יָשַׁן

הִיא יָשַׁנָּה

אַתָּה יָשַׁנְתָּ

אַתָּה יָשַׁנְתָּ

אָנִי יָשַׁנְתִּי

jashna

שָׁשׁוּ	jashnu	הֵם \ הֵן יָשְׁנוּ
שָׁשְׁתֶּם		אַתֶּם יָשְׁתֶּם
שָׁשְׁתֶּן		אַתֶּן יָשְׁתֶּן
שָׁשְׁנוּ		אַנְהֶנוּ יָשְׁנוּ

3.1 E-PERFEKTI NYKYHEPREASSA

Nykyhepreassa a-perfekti on vahvoissa verbeissä lähes kokonaan syrjäyttänyt e-perfektin. Kirjakielissä saatetaan käyttää myös klassista vahvaa e-perfektiiä. Joskus klassista e-perfektin juurta käytetään refleksiivisenä hitpael-konjugaatiossa. Jotkut e-perfektit ovat jääneet käyttöön vain adjektiiveina (partisiippeina). Heikoissa vartaloissa (erit. tertiae alef) e-perfektiiä käytetään myös nykyhepreassa.

זָקַן זָקוֹן BH hän mask. on tullut vanhaksi, tuli vanhaksi (= hän on vanha)

הִזְדַּקַּן הִזְדָּקוֹן NH hitp. tulla vanhaksi, vanhentua, vanheta (ihmisistä)

זָקוֹן זָקוֹן adj. (partis.prees.) BH, NH vanha (ihmisistä)

יָשָׁן [יָשָׁן] יָשָׁן nukkua, nukahtaa

יָשָׁן adj. (partis.prees.) nukkuva

יָשָׁן adj. vanha (asioista, esineistä)

כָּבֵד כָּבֵדָה BH olla painava (intr.), NH adj. (partis.) painava

NH olla painava

לְהִיּוֹת כָּבֵד לְהִיּוֹת כָּבֵד

4. O-PERFEKTI

O-perfekti on hyvin harvinainen. Nykyhepreassa sitä käytetään lähinnä vain jachol- (osata, voida) ja katon- (olla pieni) verbeissä.

Useimmat o-perfektin verbit ovat merkitykseltään intransitiivisia.

√**ס**וּס o-perfekti, intr. (& trans.)

√**כ**וּל יְכַלֵּי osata, kyetä

סוּס	סוּס		יְכַלֵּי	הוּא יְכַלֵּי
סוּסָה	סוּסָה	jachla	יְכַלֵּה	הִיא יְכַלֵּה
סוּסוֹת	סוּסוֹת		יְכַלֵּת	אֶתְּהָ יְכַלֵּת
סוּסוֹת	סוּסוֹת		יְכַלֵּת	אֶתְּ יְכַלֵּת
סוּסוֹתַי	סוּסוֹתַי		יְכַלֵּתִי	אֲנִי יְכַלֵּתִי
סוּסוֹ	סוּסוֹ	jachlu	יְכַלּוּ	הֵם \ הֵן יְכַלּוּ
סוּסוֹתֵם	סוּסוֹתֵם	jechoitem	יְכַלֵּתֵם	אַתֶּם יְכַלֵּתֵם
סוּסוֹתֶן	סוּסוֹתֶן	jechoiten	יְכַלֵּתֶן	אַתֶּן יְכַלֵּתֶן
סוּסוֹנּוֹ	סוּסוֹנּוֹ		יְכַלֵּנוּ	אֲנֵחֶנּוּ יְכַלֵּנוּ

4.1 O-PERFEKTIVERBEJÄ

√**י**גּוּר יְגַרֵּר v. trans. & intr. (5x) pelätä, olla kauhuissaan,

to fear, to be afraid (NH ylät., NH פָּחַד פָּחַד pelätä)

√**כ**וּל יְכַלֵּי v. intr. (194x) osata, kyetä, pystyä, voida, olla lupa,

to be able to, allowed

√ יִקְוֶשׁ יִקְוֶשׁ v. trans. (8x) virittää pyydys, ansa, **to lay a bait, trap, ensnare**,
NH (myös) miinoittaa, **to lay mines**

√ קָטַן קָטַן v. intr. (4x) olla pieni, **to be small**

NH puhekieli yks. 3. mask. myös קָטַן קָטַן, muut muodot o-
perfektin taivutuksen mukaan

√ שָׁכַל שָׁכַל v. trans. (25x) menettää lapsensa, **to be bereaved of**
one's children, to loose a child, NH yleensä שָׁכַל שָׁכַל

5. PRIMAE LARYNGALIS

Primae laryngalis -verbien (pe gronit) taivutus eroaa vahvasta taivutuksesta
ainoastaan monikon toisen persoonan muodoissa. Supistuvan kamatsin paikalle
tulee kurkkuäänteen alle chataf patach -vokaali.

פ' גרונית

אָכַל אָכַל syödä

אָכַלְתֶּם

אָכַלְתֶּן

Harjoittele taivuttamalla:

√ אָסַף אָסַף koota, kerätä kokoon

√ הֵלַךְ הֵלַךְ kävellä, kulkea

√ חָפַץ חָפַץ haluta, rakastaa

√ עָמַד עָמַד seisoa, kestää

6. MEDIAE LARYNGALIS

Mediae laryngalis -verbien (ain gronit) taivutuksessa vahvan verbin taivutuksesta eroavat muodot ovat yks. 3. fem. ja mon. 3. c.

ע' גרונית

בַּחַר בָּחַר valita

בַּחֹר mask. (pass. partis.) nuori mies, "valittu"

בַּחֹרָה fem. PBH nuori nainen (ei propr. r.)

בְּחָרָה

בְּחָרוּ

Harjoittele taivuttamalla:

√ גָּאַל גִּאֵל vapauttaa, sukulunastaa

√ זָהַר זָהָר olla kirkas

√ טָעַם טָעָם maistaa

√ פָּחַד פָּחָד pelätä

7. TERTIAE LARYNGALIS ל' גרונית

Tertiae laryngalis -verbien (lamed gronit) poikkeava muoto on yks. 2. fem., jossa kolmannen radikaalin alla on klassisessa hepreassa shvan sijasta patach. Nykyhepreassa tämä ryhmä taipuu vahvasti.

ל' גרונית

שָׁלַח שְׁלַח lähettää

שְׁלִיחַ mask. pöytä, "lähetettävä"

שְׁלִיחַ mask. apostoli, "lähetystyöntekijä"
 [שְׁלַחַת] shalachat] שְׁלַחַת shalacht

Kuitenkin tertiae ain -verbeissä myös nykyhepreassa lausutaan tässä kohtaa lyhyt a.

שָׁמַע שָׁמַע שָׁמַע kuulla
 [שָׁמַעַת] שָׁמַעַת shama'at

8. PRIMAE LARYNGALIS & MEDIAE LARYNGALIS

Muutamassa verbissä kumpikin ensimmäisistä radikaaleista on kurkkuääne:

פ' גְּרוּנִית & ע' גְּרוּנִית

אָהַב אָהַב אָהַב rakastaa
 אָהֶבָה fem. rakkaus

אָהֶבָה

אָהֶבוּ

אָהֶבְתֶּם

אָהֶבְתֶּן

Harjoittele taivuttamalla:

אָהַד אָהַד אָהַד NH (EBJ) pitää jostakin, tuntea myötätuntoa,
 ajatella samoin, **to sympathize**

אָהַל אָהַל אָהַל PBH pystyttää telttä

√ אָחַז אָחַז tarttua, pitää kiinni

9. TERTIAE NUN

Tertiae nun -verbeissä (ל"נ) vartalon loppu-nun ja päätteen (mon. 1. c.) nun sulautuvat eli assimiloituvat yhteen kahdennetuksi nun-kirjaimeksi.

√ טָמַן טָמַן piilottaa, kätkeä

טָמְנוּ

Harjoittele taivuttamalla:

√ חָנַן חָנַן antaa armosta (+ primae laryngalis)

√ צָפַן צָפַן salata, piilottaa

√ רָגַן רָגַן nurista, napista, valitella

√ שָׁכַן שָׁכַן asua

10. TERTIAE TAV

Tertiae tav -verbeissä (ל"ת lamed tav) vartalon tav ja päätteen tav sulautuvat eli assimiloituvat kahdennetuksi tav-kirjaimeksi.

√ כָּרַת כָּרַת leikata, katkaista, solmia liitto

כָּרַתְּ

כָּרַתְּ

כָּרַתִּי

כָּרַתְּם

כָּרַתוּ

Harjoittele taivuttamalla:

√ כָּפַת כָּפַתוּ PBH sitoa

√ כָּתַת כָּתַתוּ iskeä palasiksi, murskata, jauhaa

√ לָפַת לָפַתוּ ottaa kiinni, tarttua

√ שָׁבַת שָׁבַתוּ lakata työstä, levätä

11. NATAN, ANTAA

Natan-verbissä vartalon loppukirjain nun ja päätteen tav-kirjain sulautuvat eli assimiloituvat poikkeuksellisesti kahdennetuksi tav-kirjaimeksi.

Lisäksi monikon ensimmäisessä persoonassa vartalon nun ja päätteen nun sulautuvat.

√ נָתַן נָתַנוּ antaa

נָתַתְּ

נָתַתְּ

נָתַתִּי

נָתַנוּ

נָתַתְּם

נָתַתְּוּ

נָתַנוּ